

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 15569
Tarih : 02.12.2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 02/12/2021 15:57
Sayı: E-120.10-
0922286

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye nüfusunun 10 milyondan fazlasını oluşturan engelli yurttaşlarımız başta eğitim, sağlık, istihdam ve ulaşım olmak üzere günlük hayatın her aşamasında büyük sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Bu nedenle engelli yurttaşlarımızın başta eğitim, sağlık, istihdam ve erişilebilirlik hizmetleri olmak üzere gündelik hayatlarında karşılaştıkları tüm sorunların tespit edilerek alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Murat SARISAÇ
Van Milletvekili

GEREKÇE

Birleşmiş Milletler (BM), 1992 yılında 3 Aralık tarihini “Uluslararası Engelliler Günü” olarak kabul ederek bunu 1993 yılı Mart ayında BM İnsan Hakları Komisyonunun 1993/29 sayılı bildirisiyle duyurmuştur. Buna bağlı olarak her yıl, dünyanın her tarafında engellilerin yaşadıkları sorunlara dikkat çekmek amacıyla açıklamalar yapılmakta ve çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Çünkü açıklanan verilere bakıldığında, dünya nüfusunun yüzde 15’inin, Türkiye nüfusunu ise yüzde 12,29’nun engelli bireylerden oluştuğu görülmektedir. Bu nedenle engellilerin temel haklardan yararlanması ve bu haklarının güvence altına alınması amacıyla ulusal ve uluslararası sözleşme ve kanunlar çıkarılmıştır.

Aynı şekilde Türkiye’de de 5378 Sayılı Engelliler Kanunuyla; engelli bireylerin temel hak ve özgürlüklerden yararlanarak toplumsal hayata diğer bireylerle eşit koşullarda etkin bir şekilde katılmaları amacıyla engelliliği önleyici tedbirlerin alınması öngörülmüştür. Buna rağmen söz konusu düzenlemeler kâğıt üzerinde kalmış, engelli bireylerin eğitim, barınma, sağlık, sosyal güvenlik ve istihdam vb. sorunlarına kalıcı bir çözüm getirilmemiştir. Bunun yanında engelli bireylerin toplumun ayrılmaz bir parçası haline gelmesini sağlayacak doğal toplumsal farkındalık da yaratılmamıştır. Dolayısıyla bedensel, görme, işitme, süregelen hastalıklar vb. gibi engellilik gruplarının varlığından dolayı çoklu çözüm modellerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Engellilere sunulan hizmetlerin tüm engel gruplarına ulaşmadığı, söz konusu hizmetlerin yetersiz kaldığı ve engellilerin bağımsız bir birey olarak yaşamını sürdürmesi için gerekli tedbirlerin alınmadığı bilinmektedir. Yine aylık ve bakım parası bağlanması, rapor alınması süreçlerinde bezdirici zorlukların yaşandığı; söz konusu süreçlerde siyasi kayırmacılık ve ayrımcılığın olduğu da ifade edilmektedir. Dolayısıyla verilen ödeneklerin, enflasyon ve kur şokları nedeniyle sembolik ödeneklere dönüştüğü görülerek ödeneklerin açlık sınırının altında olmaması amacıyla gerekli adımlar atılmalıdır.

Bunlara ek olarak elektrik ve trafik direklerinin belli bir düzende dikilmemiş olması, araçların kaldırımlara park etmeleri, görme engelliler için çekilen sarı yol bantların zarar görmesi veya bantların üzerine direklerin yerleştirilmesi, birçok yerde trafik ışıklarında sesli uyarı sisteminin bulunmaması, işitme cihazlarını dağıtmak amacıyla ihaleyi alan bazı şirketlerin cihazların yeterli nitelikte olmasına dikkat etmemesi vb. sorunlar da güncelliğini korumaktadır. Engelli yurttaşların karşılaştığı bu tür mimari ve idari aksaklıkların dışında, engellilerin kendilerine yetmesini ve eşit bir birey olduklarını engelleyen en önemli sorun işsizliktir. Bugün 200 bin kişi EKPSS’ye girmesine karşın alımlar 2 bin kişilik bile değildir.

Tabii yapılan araştırmalara göre engelli yurttaşların istihdamının az olmasının en önemli nedeni olarak eğitim sorunu ortaya çıkmaktadır. Bu konuda Türkiye’nin de taraf olduğu BM Engelli Hakları Sözleşmesinin 24. Maddesi “Taraf Devletler engellilerin eğitim hakkını tanır. Taraf Devletler, bu hakkın fırsat eşitliği temelinde ve ayrımcılık yapılmaksızın sağlanması için eğitim sisteminin bütünleştirici bir şekilde her seviyede engellileri içine almasını ve ömür boyu öğrenim imkânı sağlar.” ifadelerine yer vermesine rağmen bunun gereğinin tam olarak yapıldığından bahsedilemez. Türkiye’nin de imzalayıp onayladığı bu sözleşmenin gereği olan tüm hakları ertelemekten yerine getirmesi gerekir.

Bugün ilk ve orta öğretimde yer alan yaklaşık 18 milyonun öğrencinin içinde engellilerin oranının 295 bin 697 olduğu ifade edilirken engelli bireylerin ilkokuldan sonra okulu bırakma oranının Türkiye’de %60 olduğu belirtilmektedir. Göstergeler, eğitim sisteminde engellilere ilişkin ciddi düzenlemelerin yapılmasını zorunlu kılarken engellilerin istihdamını arttıracak ek tedbirlerin alınmasını gerektirmektedir. Bu bağlamda engelliler için bütçe içerisinde ayrılan yüzde 1,6’lık payın yeterli olmadığı da ortadadır. Bu nedenle engelli yurttaşlarımızın başta eğitim, sağlık, istihdam ve ulaşım olmak üzere haklarıyla birlikte eşit yurttaş olmalarına neden olan sorunların tespit edilerek alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılması elzemdir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	Tham
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	S. D. S.
3			
4	KEMAL PEKÖZ	ADANA	Kemal
5	HABİP EKSİK	IĞDIR	Habip
6	SIDIK TAŞ	SIİRT	Sidik
7	NURAN İMİR	ŞIRNAK	Nuran
8	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	Ali
9	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	Huseyin
10	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	Remziye
11	RIDVAN TURAN	MERSİN	Ridvan
12	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	Abdullah
13	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ömer
14	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	Muazzez
15	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	Erdal
16	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	Zeynel
17	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	Dilşat
18	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	Hasan
19	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	Murat
20	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	Ali